

DK. ADRIAN PUT

Okoliczności powstania i organizacja Ruchu Światło-Życie w Diecezji Gorzowskiej

WSTĘP

Szczególnym „znakiem czasu”, ujawniającym się w nurcie eklezjologicznej odnowy Soboru Watykańskiego II, są współczesne ruchy kościelne. Stały się one odpowiedzią członków Kościoła na wołanie soboru o reformę i odnowę życia chrześcijańskiego¹ Nowopowstałe zrzeszenia wiernych odzwierciedlają bogactwo Kościoła – zarówno jego pluralizm jak i jedność² Nie sposób przecenić roli, jaką odgrywają we współczesnym Kościele ruchy odnowy.

W tym procesie uczestniczył i uczestniczy aktywnie także Kościół w Polsce. Po zakończeniu II wojny światowej rozpoczął się w naszym kraju proces odradzania tradycyjnych grup kościelnych. Jednak już na przełomie lat 40-tych i 50-tych, na skutek prześladowania ze strony władz komunistycznych, nastąpił niemal całkowity zanik oficjalnej działalności różnorodnych zrzeszeń katolickich³

W tym okresie Kościół miał bardzo ograniczoną możliwość wypełniania swojej misji. Sytuację pogarszał fakt tworzenia przez rząd komunistyczny podległych sobie organizacji dla katolików⁴. W takich okolicznościach powstał w Polsce ruch katolicki nazywany początkowo ruchem oazowym, a od roku 1976 Ruchem Światło - Życie.

Ruch Światło Życie powstał na gruncie soborowej eklezjologii: dynamicznej wizji Kościoła, teologii żywego Kościoła oraz nowej

---

¹ Por. E. W e r o n , *Ruchy odnowy we współczesnym Kościele*, Poznań 1993, s. 9.

² Por. M. Ł a s z c z y k , *Stowarzyszenia i ruchy eklezjalne jako szansa urzeczywistniania się Kościoła w parafialnej wspólnotie wspólnot*, Studia Włocławskie 6 (2003), s. 296.

³ Por. M. O s t r o w s k i , *Duchowe i religijne ruchy*, w: *Kościół i religijność Polaków 1945-1999*, red. W. Zdaniewicz, T. Zembrzuski, Warszawa 2000, s. 123-124.

⁴ Zob. B. K u m o r , *Historia Kościoła*, VIII, Czasy współczesne 1914-1992, Lublin 2001, s. 478-483.

koncepcji teologii pastoralnej⁵ Jest też, co warto podkreślić, ruchem oryginalnie polskim. Zwrócił na to uwagę kardynał Karol Wojtyła, który w roku 1976 na spotkaniu przedstawicieli Ruchu Światło - Życie i Komisji Apostolstwa Świeckich stwierdził, że „Ruch oazowy pozostaje w jakimś szczególnym stosunku do całego Kościoła w Polsce, z niego wyrasta i do niego chce wracać, jemu chce służyć”⁶

Biorąc pod uwagę znaczenie tego ruchu dla Kościoła w Polsce warto choć w ogólnym zarysie nakreślić okoliczności powstania i proces organizacji Ruchu Światło - Życie w Diecezji Gorzowskiej.

1. WYDARZENIA POPRZEDZAJĄCE POWSTANIE W DIECEZJI RUCHU ŚWIATŁO-ŻYCIE

Ruch Światło-Życie wpisał się na trwałe w dzieje Kościoła na Ziemi Lubuskiej. Należy podkreślić, że w Diecezji Gorzowskiej (od roku 1992 noszącej nazwę Zielonogórsko - Gorzowskiej), od samego początku istniał sprzyjający klimat ułatwiający powstawanie nowych ruchów i grup duszpasterskich⁷

Pierwsze kontakty między tworzonym przez ks. Franciszka Blachnickiego ruchem a Kościołem Gorzowskim miały charakter osobisty i naukowy. W roku 1960 został mianowany nowy biskup pomocniczy dla Gorzowa – ks. Ignacy Jeż. Sakrę biskupią ks. Jeż otrzymał 5 czerwca 1960 roku w katedrze gorzowskiej z rąk kard. Stefana Wyszyńskiego, abp. Bolesława Kominka i bp. Wilhelma Pluty⁸ Tenże kapłan 26 sierpnia 1957 roku podpisał na Jasnej Górze pierwszą deklarację członkowską Krucjaty Trzeźwości⁹ Fakt podniesienia do godności biskupiej członka krucjaty napawał ks. Blachnickiego dużą nadzieją co do przyszłości dzieła. Biskup Jeż otrzymał w darze od krucjaty pierścień biskupi.

⁵ Por. M. Łaszczyk, *Ruch „Światło - Życie” w służbie odnowy parafii i duszpasterstwa według koncepcji pastoralnej ks. Franciszka Blachnickiego*, Studia Włocławskie 5 (2002), s. 198.

⁶ *Bądźcie Kościołem. Słowa Jana Pawła II do Ruchu Światło - Życie*, Kraków 2003, s. 72.

⁷ Zob. R. Harmaciński, *Postługa pasterska biskupa Wilhelma Pluty w Diecezji Gorzowskiej (1958-1986)*, Wrocław 1994, s. 139-140.

⁸ *Biskup Ignacy Jeż*, w: *Księga pamiątkowa 50-lecia organizacji Kościoła Katolickiego na Ziemi Lubuskiej, Pomorzu Zachodnim i Północnym (1945 -1995)*, red. P. Socha, Zielona Góra – Gorzów Wlkp. 1998 (dalej KPOK), s. 131.

⁹ A. Wodarczyk, *Walka o dusze*, Oaza 45 (2000), s. 5. Krucjata Trzeźwości była to ogólnopolska akcja trzeźwościowa (powstała w 1957 r.; w roku 1960 liczyła ok. 100 tys. członków) zainicjowana przez ks. Blachnickiego, będąca poprzedniczką Krucjaty Wyzwolenia Człowieka. Krucjata Trzeźwości została rozwiązana przez władze komunistyczne w roku 1960.

Pewne znaczenie dla przyszłego powstania w diecezji ruchu oazowego miał fakt osobistej znajomości pomiędzy biskupami z Gorzowa: bp. Plutą, bp. Strobą i bp. Jeżem a ks. Blachnickim. Zarówno księży biskupi jak i ks. Blachnicki pochodzili z Diecezji Katowickiej.

Bliższe związki ks. Blachnickiego z Kościołem Gorzowskim zostały nawiązane na polu naukowym. Ksiądz Blachnicki był członkiem Lubelskiego Zespołu Liturgistów – grupy teologów skupionych wokół Sekcji Pastoralnej Wydziału Teologicznego i Instytutu Muzykologii Kościelnej KUL. W pracę zespołu zaangażowani byli także kapłani z Diecezjalnej Komisji Liturgicznej z Lublina i lubelskiego klasztoru oo. jezuitów¹⁰ Po Soborze Watykańskim II członkowie zespołu prowadzili w Polsce kursy o odnowionej liturgii Mszy św. Miały one charakter dwudniowych szkoleń. W latach 1966-1967 kursy odbyły się w 17 miejscowościach¹¹

Kurs taki odbył się również dla kapłanów gorzowskich w dniach 29 - 30 marca 1967 roku w Paradyżu¹². Sam ks. Blachnicki wygłaszał najczęściej referaty poświęcone: konieczności odnowy liturgicznej, katechezie o Mszy św. lub sposobowi odprawiania Mszy św. w świetle Instrukcji „Inter Oecumenici”¹³

Biskup Wilhelm Pluta oprócz troski o wewnętrzne ukształtowanie swoich kapłanów starał się stworzyć im również warunki umożliwiające dalszy rozwój intelektualny¹⁴ Temu celowi miała służyć m. in. współpraca diecezji z KUL i ATK. W latach 1970 - 1972 funkcjonował w Gorzowie Diecezjalny Instytut Pastoralnej Formacji Duchowieństwa będący filią Studium Pastoralnego Instytutu Teologii Pastoralnej KUL¹⁵ Miejscem wykładów w Gorzowie był gmach Kurii Biskupiej. Zajęcia prowadzone w ramach studium cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród kapłanów. W samym tylko roku akademickim 1970/1971 uczestniczyło w nich 267 osób (w Lublinie i w Gorzowie)¹⁶. W ramach studiów prowadzonych

¹⁰ J. J. Kopeć, *Ks. Franciszek Blachnicki jako promotor formacji liturgicznej kapłanów w Polsce*, Roczniki Teologiczne 45 (1998), z. 8, s. 87.

¹¹ Tamże, s. 89.

¹² W. Danielski, *Katedra liturgiki*, Roczniki Teologiczno-Kanoniczne 32 (1985), z. 6, s. 170.

¹³ Por. J. J. Kopeć, *Ks. Franciszek Blachnicki*, s. 89.

¹⁴ J. Szponarski, *Dokształcanie księży pracujących na terenie Diecezji Gorzowskiej w latach 1958-1978*, Gorzowskie Wiadomości Kościelne (dalej GWK) 22 (1979), nr 1-9, s. 61.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ K. Wojaczek, *Zarys działalności Instytutu Teologii Pastoralnej w pierwszym dwudziestopięcioleciu jego istnienia*, Roczniki Teologiczno-Kanoniczne 32 (1985), z. 6, s. 114.

w Gorzowie ks. Blachnicki prowadził wykłady dotyczące duszpasterstwa liturgicznego¹⁷

Od końca lat 60-tych i na początku 70 tych pojedyncze osoby z diecezji zaczęły wyjeżdżać na rekolekcje oazowe organizowane przez ks. Blachnickiego. Tak było np. w roku 1969, gdy kilka osób z diecezji uczestniczyło w oazie w Nowym Sączu¹⁸ Także w oazie prowadzonej przez ks. Blachnickiego w Krościenku na przełomie lipca i sierpnia 1972 roku uczestniczył kleryk Bronisław Siking z Wyższego Seminarium Duchownego w Paradyżu¹⁹

Próby zaszczepienia Ruchu Światło - Życie w Diecezji Gorzowskiej sięgają roku 1974. Zorganizowano wówczas w Rokitnie pierwsze dwa turnusy oaz²⁰ W tym samym roku na oazę rodzin do Krościenka wyjechało kilka osób z parafii Iłowa Żagańska. Po zakończeniu rekolekcji z inicjatywy ks. Józefa Kutermaka powstał w Iłowej pierwszy w diecezji oazowy krąg rodzinny²¹

W roku 1975 został mianowany wizytatorem ds. nauki religii i oddelegowany do pracy w Kurii Biskupiej w Gorzowie ks. Roman Harmaciński. Kapłan ten, będąc odpowiedzialnym za sprawy katechetyczno – formacyjne, bardzo aktywnie zaangażował się w sprawy organizacji ruchu oazowego w diecezji²² W tym samym roku kolejny raz w oazach zorganizowanych w Krościenku brali udział uczestnicy z Diecezji Gorzowskiej. Należy dodać, że wśród uczestników rekolekcji znalazła się także grupa kleryków z Wyższego Seminarium Duchownego w Paradyżu²³

¹⁷ J. J. Kopeć, *Ks. Franciszek Blachnicki*, s. 83.

¹⁸ R. Litwińczuk, *Duszpasterstwo młodzieży w latach 1945-1995*, w: KPOK, s. 326.

¹⁹ Archiwum Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej w Gościkowie-Paradyżu, *Kronika Wyższego Seminarium Duchownego w Paradyżu*, II, Paradyż 1967-1985 (dalej AWS, KSD 2), k. 94.

²⁰ R. Harmaciński, *Specyfika działalności pasterskiej pierwszego Biskupa Gorzowskiego dra Wilhelma Pluty w Kościele na Ziemi Lubuskiej w latach 1958-1986*, Wrocław 1995, s. 141.

²¹ W. Sadecki, *Geneza ruchu Domowy Kościół w diecezji gorzowskiej (1973-1980). Zastosowanie metody ruchu w posłudze pasterskiej w diecezji Zielonogórsko Gorzowskiej (badania ankietowe)*, Poznań – Zielona Góra 2001, (mps), s. 28.

²² P. Socha, *Rekolekcje oazowe w Diecezji Gorzowskiej*, GWK 22 (1979), nr 1-9, s. 150.

²³ AWS, KSD 2, k. 219.

2. POWSTANIE RUCHU ŚWIATŁO-ŻYCIE W DIECEZJI

Ruch Światło Życie w Diecezji Gorzowskiej powstał oficjalnie w roku 1976²⁴. Największe zasługi w tym procesie miał bp Wilhelm Pluta. Biskup gorzowski od samego początku aktywnie wspierał tworzące się dzieło oaz. Przejawiało się to w trosce o sprawy ruchu i delegowaniu do pracy oazowej potrzebnych kapłanów.

Należy stwierdzić, że koncepcja duszpasterska realizowana przez ks. Blachnickiego w Ruchu Światło - Życie była znana bp. Plucie²⁵. Stąd wynikało duże zaufanie Pasterza diecezji do metod pracy, jakimi posługiwał się Ruch Światło Życie. Warto podkreślić jest również, że założenia metodyczne i religijno formacyjne ruchu były zbieżne z koncepcją duszpasterstwa bp. Pluty²⁶. W duszpasterstwie oazowym widział on sposób na formację wiernych do dojrzałego chrześcijaństwa.

Biskup Wilhelm Pluta od początku swojej posługi w Kościele Gorzowskim poświęcał dużo uwagi sprawom rodzin. Dawał temu wyraz w licznych listach pasterskich, w których wzywał do otoczenia rodziny szczególną troską²⁷. Współpraca z Ruchem Światło Życie była ważnym elementem realizacji wspólnotowej koncepcji duszpasterstwa zespołów rodzinnych w Diecezji Gorzowskiej²⁸. Znana troska biskupa gorzowskiego o dobro rodziny sprzyjała przenikaniu ruchu oazowego do środowisk rodzinnych²⁹.

Tworzeniu ruchu oazowego w diecezji sprzyjała także postawa kapłanów, którzy rozumiejąc intencje swojego biskupa pomagali młodzieży formować się w ruchu oazowym³⁰. Akceptacja ruchu oazowego przez biskupa gorzowskiego zaowocowała nakazem organizowania wspólnot Ruchu Światło Życie w parafiach oraz stworzeniem struktury organizacyjnej ruchu w diecezji³¹.

Na początku roku 1976 pierwszy raz w Diecezji Gorzowskiej została zorganizowana Oaza Rekolekcyjna Animatorów (ORA). Rekolekcje odbyły

²⁴ S. Starczyński, *Rekolekcje oazowe Światło-Życie w Diecezji Gorzowskiej*, GWK 21 (1978), nr 9-10, s. 294.

²⁵ P. Socha, *Cum Deo Ambulavit*, w: *Człowiek Wiary Konsekwentnej*. Ks. Franciszek Blachnicki 24 III 1921 – 27 II 1987, Lublin 1997, s. 52.

²⁶ R. Harmaciński, *Posługa*, s. 123.

²⁷ E. Welzandt, *Myśli przewodnie pracy pasterskiej biskupa W. Pluty*, GWK 22 (1979), nr 1-9, s. 91-92.

²⁸ K. Helon, *Małżeństwo i rodzina w nauce i postudze duszpasterskiej Biskupa Gorzowskiego dra Wilhelma Pluty*, GWK 27 (1983), nr 7-12, s. 203.

²⁹ S. Starczyński, *Rekolekcje*, s. 294.

³⁰ Tamże, s. 123 i 125.

³¹ E. Dajczak, *Podstawowe wymiary apostołstwa w ujęciu biskupa Wilhelma Pluty*, *Studia Paradyskie* 5 (1995), s. 41.

się pod patronatem bp. Pawła Sochy, wielkiego przyjaciela ruchu oazowego oraz Wydziału Nauki Katolickiej Kurii Biskupiej w Gorzowie. ORA prowadził zespół wychowawczy z Lublina, wyznaczony przez ks. Blachnickiego³². Celem tych rekolekcji było przygotowanie księży, kleryków, sióstr zakonnych i osób świeckich do podjęcia pracy formacyjnej w Ruchu Światło - Życie. Uczestników rekolekcji odwiedził bp Paweł Socha, który wygłosił konferencję o znaczeniu i zadaniach wspólnoty³³.

Także od roku 1976 systematycznie organizowano w Diecezji Gorzowskiej oazy wakacyjne. Zorganizowano wówczas dwie oazy: w Rokitnie i w Bledzewie³⁴. Moderatorem rekolekcji oazowych w Bledzewie był ks. Stanisław Kłósek, a w Rokitnie ks. Eugeniusz Jankiewicz³⁵. Uczestnikami rekolekcji w Rokitnie oprócz młodzieży oazowej byli także klerycy z Wyższego Seminarium Duchownego w Paradyżu. Natomiast w oazie zorganizowanej przez centrum Ruchu Światło - Życie w Krościenku uczestniczyła grupa diakonów z tegoż seminarium. O zainteresowaniu bp. Wilhelma Pluty sprawami Ruchu Światło-Życie może świadczyć fakt odwiedzin przez niego uczestników rekolekcji oazowych w Krościenku w czasie wakacji 1976 r.

Biskup Wilhelm Pluta, pragnąc upowszechnić ruch oazowy w diecezji, zaprosił ks. Blachnickiego na kurs duszpasterski w diecezji. Kurs odbył się w dwóch turnusach, od 30 sierpnia do 2 września 1976 roku w Paradyżu³⁶. W jego trakcie ks. Blachnicki wygłosił referat na temat „Jak formować wiernych do pełnego życia duchowego i odpowiedzialnego przez oazy młodzieżowe i rodzinne”.

W tym samym roku rozpoczyna się także systematyczna praca formacyjna w niektórych parafiach. Tak było w przypadku parafii Najświętszego Zbawiciela w Zielonej Górze, gdzie spotkania oazowe zainicjował dojeżdżający z Sulechowa - ks. Kłósek.

Niezwykle ważną rolę w powstaniu i rozwoju Ruchu Światło - Życie w Diecezji Gorzowskiej spełniało Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu, które od początku istnienia ruchu oazowego w diecezji pomagało w prowadzeniu oaz wakacyjnych, jak również w pracy formacyjnej³⁷. Alumni, którzy w latach siedemdziesiątych uczestniczyli

³² *Oaza rekolekcyjna animatorów*, GWK 19 (1976), nr 5, s. 177.

³³ AWSD, KSD 2, k. 238.

³⁴ Archiwum Diecezjalnego Duszpasterstwa Młodzieży w Zielonej Górze (dalej ADDM), *Diecezjalne oazy wakacyjne*, sygn. 901.

³⁵ Archiwum własne autora (dalej AWA), *Wywiad z ks. Stanisławem Kłóskiem*, 14.11.2001; AWSD, KSD 2, k. 268.

³⁶ R. Harmaciński, *Posługa*, s. 123; *Diecezjalny Kurs Duszpasterski*, Biuletyn Duszpasterski, 6 (1976), s. 18.

³⁷ P. Socha, *Rekolekcje*, s. 150.

w różnych oazach, zainicjowali spotkania formacyjne w seminarium. Grupa oazowa w Paradyżu liczyła w różnych latach od 15 do 30 członków³⁸. Należy wspomnieć, że dzięki Ruchowi Światło - Życie zrodziło się wiele powołań do kapłaństwa. Samo seminarium było też miejscem chętnie odwiedzanym przez oazowiczów z diecezji. Tak było np. 26 lipca 1976 roku, gdy młodzież oazowa uczestniczyła w Eucharystii sprawowanej w kościele seminaryjnym przez bp. Pawła Sochę³⁹. Po Eucharystii odbyło się spotkanie uczestników rekolekcji oazowych z alumnami. W jego trakcie wysłuchano także konferencji wygłoszonych przez duszpasterza polonijnego ks. Włodzimierza Okońskiego.

Wraz z powstaniem ruchu oazowego w Diecezji Gorzowskiej rozpoczęła się systematyczna praca organizacyjna zmierzająca do przygotowania odpowiedniej kadry moderatorów i animatorów. Sukcesywnie pracowano nad utworzeniem w diecezji diakonii liturgicznej, liturgiczno muzycznej i gospodarczej zdolnych do pracy na oazach wakacyjnych.

3. PROCES ORGANIZACJI RUCHU ŚWIATŁO - ŻYCIE

Początkowo praca organizacyjno-formacyjna przebiegała pośród dużych trudności. Było to spowodowane zarówno brakiem wystarczającej liczby moderatorów i animatorów, jak również potrzebnych materiałów formacyjnych. Aby zaradzić tym potrzebom, kontynuowano organizowanie w diecezji Oazy Rekolekcyjnej Animatorów. W roku 1977 ORA odbyła się w dniach 14-19 lutego w Bledzewie i uczestniczyły w niej 42 osoby⁴⁰. Natomiast w roku 1978 ORA zorganizowano w Paradyżu, a w rekolekcjach uczestniczyło 95 osób⁴¹. Kolejna ORA odbyła się w Rokinie w dniach od 12 do 17 lutego 1979 roku. Tym razem w rekolekcjach uczestniczyło 71 osób, w tym 15 kapłanów⁴². Rekolekcje każdorazowo prowadził ks. Józef Grygotowicz z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Te pierwsze rekolekcje specjalistyczne pozwoliły w stosunkowo krótkim czasie przygotować odpowiednio liczny zespół moderatorów i animatorów, zdolnych do podjęcia odpowiedzialności za ruch oazowy w diecezji.

³⁸ P. K w i e c i e ń, *Ruch Światło-Życie w Paradyżu*, w: *Diecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne Gorzów Wlkp. – Paradyż 1947-1997, Księga Jubileuszowa*, red. R. Tomczak, Paradyż 1997, s. 347.

³⁹ AWSD, KSD 2, k. 268.

⁴⁰ P. S o c h a, *Rekolekcje*, s. 151.

⁴¹ AWSD, KSD 2, k. 341.

⁴² ADDM, *Moderator diecezjalny i diakonia jedności*, sygn. 701.

19 kwietnia 1977 roku w Zielonej Górze odbyło się spotkanie diakonii wychowawczej z terenu całej diecezji⁴³. Na spotkaniu, któremu przewodniczył bp Paweł Socha i odpowiedzialny za Ruch Światło - Życie w diecezji ks. Harmaciński, omówiony został komunikat Krajowego Duszpasterstwa Służby Liturgicznej oraz prawne aspekty pobytu na oazach. W trakcie dyskusji podjęto także temat oaz letnich w diecezji.

Niezwykle ważnym dla rozwoju ruchu oazowego w Diecezji Gorzowskiej był rok 1977, kiedy to podjęto decyzję o rozbudowie bazy rekolekcyjnej. Zorganizowano wówczas ośrodek oazowy w Tylmanowej, na terenie Diecezji Tarnowskiej. Miejscem spotkań, wspólnej modlitwy i odpoczynku były prywatne pomieszczenia wynajmowane od miejscowych gospodarzy. Decyzję o utworzeniu własnego ośrodka w Tylmanowej podjęto na naradzie moderatorów, w której uczestniczyli: ks. Edward Dajczak (obecnie biskup), ks. Jan Pawlak, ks. Kazimierz Helon, ks. Antoni Łatka i ks. Stanisław Kłósek⁴⁴. Dzięki wsparciu materialnemu m. in. bp. Pawła Sochy, ks. Guzowskiego, ks. Ferensowicza, ks. Janickiego i ks. Łyducha udało się zakupić potrzebne wyposażenie.

Ksiądz Kłósek i ks. Pawlak prowadzili pierwszą gorzowską oazę w Tylmanowej w dniach od 23 czerwca do 9 lipca 1977 roku. Pomagała im siostra Barbara Ropacz oraz dwunastu animatorów (w tym sześciu diakonów z seminarium w Paradyżu)⁴⁵. W drugim turnusie oazie I i II stopnia przewodniczył ks. Jankiewicz. W rekolekcjach uczestniczyło 115 osób. Trzeci turnus w Tylmanowej był najliczniejszy, uczestniczyło w nim 150 osób. Opiekę duszpasterską pełnili wówczas ks. Lubelski, ks. Stolz, ks. Banaś oraz animatorzy. W roku 1977 w oazach zorganizowanych przez diecezję uczestniczyło łącznie 670 osób⁴⁶. Należy dodać, że oazy wakacyjne zorganizowane zostały również na terenie diecezji.

Od roku 1977 upowszechnia się w Diecezji Gorzowskiej gałąź rodzinna Ruchu Światło - Życie, zwana popularnie „Oazą Rodzin”. W Gorzowie początki wspólnot rodzinnych wiążą się z osobami ks. Sygnatowicza, ks. Welzandta i ks. Starczyńskiego⁴⁷. Powstające kręgi rodzinne animowali państwo Irena i Zenon Klucz. Oni także podjęli się obowiązków pierwszej pary diecezjalnej Oazy Rodzin. W tym samym

⁴³ R. Harmaciński, *Diakonia Wychowawcza*, GWK 20 (1977), nr 6, s. 195.

⁴⁴ AWA, *Wywiad z ks. Stanisławem Kłóskim*, 14.11.2001.

⁴⁵ Archiwum Ruchu Światło-Życie w Krościenku (dalej ARSZ), Teczka: *Meldunki i sprawozdania 1977*.

⁴⁶ P. Socha, *Rekolekcje*, s. 152.

⁴⁷ W. Sadecki, *Geneza*, s. 32.

czasie zorganizowane zostają kręgi rodzinne w Zielonej Górze. Powstają one z inicjatywy ks. Helona i ks. Pawlaka.

W procesie tworzenia zrębów organizacyjnych Ruchu Światło - Życie w diecezji dbano także o organizowanie diecezjalnych spotkań członków ruchu oazowego. Pierwszy w historii dzień wspólnoty odbył się 28 maja 1978 roku w Rokitnie. W spotkaniu wzięło udział ponad 400 osób, w tym członków zarówno grup młodzieżowych, jak i kręgów rodzinnych.

W Diecezji Gorzowskiej od samego początku przywiązywano dużą wagę do rozwoju oaz wakacyjnych. W roku 1978 zorganizowano nowe ośrodki rekolekcyjne w Tylmanowej i Rytrze. W tym samym roku zorganizowano w Tylmanowej pierwsze rekolekcje dla rodzin, w których uczestniczyło 35 rodzin (110 osób) z diecezji⁴⁸ Oazy rodzinne odbyły się w trzech turnusach, które prowadzili ks. Helon, ks. Welzandt oraz ks. Starczyński. Podobna oaza dla rodzin odbyła się także w Rokitnie.

Należy wspomnieć, że w roku 1978 ok. 200 osób z diecezji uczestniczyło w oazach zorganizowanych przez różne zgromadzenia zakonne. Ogółem w oazach uczestniczyło wówczas 1200 osób⁴⁹

8 września 1978 roku bp Wilhelm Pluta wydał Rozporządzenie Duszpasterskie L 38⁵⁰ Celem rozporządzenia było uporządkowanie i ukierunkowanie duszpasterstwa służby liturgicznej zarówno w wymiarze diecezjalnym, jak i parafialnym. Na uwagę zasługuje fakt powiązania formacji zespołów liturgicznych w Diecezji Gorzowskiej z programem formacyjnym Ruchu Światło - Życie⁵¹

21 września 1978 roku w Kurii Biskupiej w Gorzowie odbyło się kolejne spotkanie organizacyjne diakonii wychowawczej z terenu Diecezji Gorzowskiej⁵². Spotkanie prowadził moderator diecezjalny ks. Harmaciński. W jego trakcie przedstawiono sprawozdanie z oaz wakacyjnych, które zreferował ks. Starczyński. Ciekawą propozycję złożył bp Paweł Socha, który postulował utworzenie w diecezji grupy kapłanów zaangażowanych w ruch oazowy. Celem ułatwienia pracy oazowej w diecezji bp Wilhelm Pluta powołał ks. Pawlaka na stanowisko moderatora diecezjalnego ruchu. Ustanowiony został również moderator oazowych wspólnot rodzinnych, którym został ks. Welzandt.

⁴⁸ ARSZ, Segregator: *Oaza Żywego Kościoła. Dokumentacja. Lato 1978.*

⁴⁹ P. S o c h a , *Rekolekcje*, s. 152.

⁵⁰ *Rozporządzenie Duszpasterskie L 38. Program diecezjalny i parafialny wychowania służby liturgicznej (ministranci, lektorzy, schola, grupy oazowe, chór parafialny, orkiestra, pracownicy kościelni)*, GWK 21 (1978), nr 9-10, s. 268-270.

⁵¹ Zob. P. S o c h a , *XXV lat pracy pasterskiej J. E. Ks. Bpa Ordynariusza dra Wilhelma Pluty w Diecezji Gorzowskiej*, GWK 27 (1983), nr 7-12, s. 181.

⁵² R. H a r m a c i ń s k i , *Diakonia Wychowawcza*, GWK 21 (1978), nr 9-10, s. 295.

W roku 1978 obok istniejącej struktury organizacyjnej Ruchu Światło Życie na poziomie diecezjalnym i parafialnym przystąpiono do organizowania rejonów oazowych. Rejony w Ruchu Światło-Życie spełniają zadanie konsolidacji i budowania więzi między wspólnotami oazowymi istniejącymi na danym terenie. Posługę jedności podejmuje moderator rejonowy wraz z rejonową diakonią jedności.

Pierwsza wzmianka mówiąca o istnieniu rejonów oazowych w Diecezji Gorzowskiej pochodzi z informacji przesłanych do Krościenka w 1978 roku⁵³ Wspomina się w nich o istnieniu w diecezji siedmiu rejonów. Na spotkaniu diakonii wychowawczej we wrześniu 1978 r. podjęto decyzję o utworzeniu kolejnych rejonów tak, że istniało ich wówczas w diecezji dziesięć. Brak szczegółowych informacji w źródłach uniemożliwia podanie dokładnych informacji o zasięgu terytorialnym i siedzibach tych rejonów. Z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że rejony istniały wówczas w następujących ośrodkach: Paradyż – moderator ks. Lubelski, Głogów – ks. Jankiewicz, Iłowa – ks. Kutermak, Sulechów – ks. Kłósek, Zielona Góra – ks. Pawlak, Międzyrzecz – ks. Doellert, Kowalów – ks. Stolz, Piła – ks. Warszawski i Gorzów – o. Jeziński.

Pewne informacje dotyczące rejonów oazowych w Diecezji Gorzowskiej pochodzą z roku 1979. Istniało ich wówczas dziewięć: Słubice – ks. Sętkowski (rejon obejmował dekanaty: Rzepin i Krosno), Gorzów – o. Jeziński (Gorzów, Kostrzyn, Strzelce), Głogów – ks. Banaś (Głogów, Sława, Wschowa), Kożuchów – ks. Łatka (Kožuchów, Szprotawa), Iłowa – ks. Kutermak (Żary, Żagań), Rokitno – ks. Kłósek (Pszczew, Babimost, Świebodzin), Paradyż – ks. Lubelski (oazowa wspólnota seminaryjna), Piła – ks. Warszawski (Piła), Zielona Góra – ks. Dajczak (Zielona Góra, Sulechów, Lubsko).

Po omówieniu organizacji rejonowej ruchu oazowego warto jeszcze zasygnalizować fakt przynależności Diecezji Gorzowskiej do poznańskiej filii Centrali Ruchu Światło Życie w Krościenku. Zadaniem każdej filii było koordynowanie pracy oazowej w poszczególnych diecezjach oraz utrzymywanie stałego kontaktu pomiędzy Centrum w Krościenku a poszczególnymi diecezjami. Z zasady filia tworzona była dla kilku sąsiednich diecezji. Spotkania organizowane w ramach filii gromadziły osoby odpowiedzialne za ruch oazowy w poszczególnych diecezjach. Na jednym z takich spotkań w dniu 29 października 1978 roku obecni byli alumni paradyskiego seminarium: Eugeniusz Stelmach i Roman Litwińczuk⁵⁴

⁵³ AWA, *Stan oaz w Diecezji Gorzowskiej w roku 1978*.

⁵⁴ AWSD, KSD 2, k. 372.

Oprócz pracy formacyjno-rekolekcyjnej w diecezji członkowie ruchu oazowego aktywnie uczestniczyli w różnego rodzaju spotkaniach ogólnopolskich Ruchu Światło - Życie. W dniach 5-17 lutego 1979 roku ks. Stolz, pani Jadwiga Smokowska oraz klerycy z Paradyża uczestniczyli w ogólnopolskim Kursie Oazowym Animatorów Muzycznych w Lublinie. Kurs przeznaczony był dla osób mających animować śpiew podczas rekolekcji oazowych⁵⁵

Od 2 do 5 marca 1979 roku przedstawiciele Diecezji Gorzowskiej uczestniczyli także w IV Krajowej Kongregacji Ruchu Światło-Życie⁵⁶. Kongregacja odbyła się w Kalwarii Zebrzydowskiej, a obrady zgromadziły osoby odpowiedzialne za ruch oazowy z większości polskich diecezji. Warto również wspomnieć uczestnictwo oazowiczów z diecezji w krajowym dniu jedności Ruchu Światło - Życie w Krakowie przy grobie św. Stanisława⁵⁷. Delegacje oazowe z Gorzowa i Zielonej Góry udały się do Krakowa pod opieką o. Jezierskiego, ks. Stawowczyka i s. Goretti Mireckiej. W trakcie dnia jedności uroczyste obrano św. Stanisława patronem Krucjaty Wyzwolenia Człowieka. Sama krucjata została ogłoszona podczas ogólnopolskiego spotkania Ruchu Światło Życie z Janem Pawłem II w Nowym Targu podczas jego czerwcowej pielgrzymki do Polski w 1979 roku. W spotkaniu uczestniczyła 100 - osobowa delegacja z Diecezji Gorzowskiej pod przewodnictwem ks. Pawłaka, ks. Lisieckiego i o. Jezierskiego⁵⁸

W roku 1979 młodzież i rodziny uczestniczyły w rekolekcjach oazowych zorganizowanych w następujących ośrodkach: Tylmanowa, Bledzew i Rokitno⁵⁹. W Bledzewie zorganizowano dwa turnusy oaz, a w Rokitnie i w Tylmanowej, po trzy turnusy. Kilka osób z diecezji uczestniczyło także w oazie w Zakopanem oraz oazie III stopnia w Rzymie. Łącznie w oazach uczestniczyło ponad 1000 osób, a posługę moderatora pełnili: dla rodzin – ks. Welzandt, ks. Helon i ks. Szymusik; dla młodzieży – o. Jezierski, ks. Jacuński, ks. Frąckowiak, ks. Łatka, ks. Dymitruk, ks. Janicki, ks. Lisiecki, ks. Szkudlarek, ks. Banaś, ks. Stawowczyk oraz ks. Pawlak.

Każdego roku po zakończeniu oaz wakacyjnych organizowane były w Krościenku ogólnopolskie podsumowania oaz. Na podsumowaniu w dniach 21 - 23 sierpnia 1979 roku obecny był również ks. Pawlak. Diecezjalne podsumowanie oaz wakacyjnych odbyło się w Kurii Biskupiej w Gorzowie w dniu 20 września 1979 roku.

---

⁵⁵ ADDM, *Moderator diecezjalny*, sygn. 701.

⁵⁶ Tamże.

⁵⁷ Tamże.

⁵⁸ Tamże.

⁵⁹ ADDM, *Diecezjalne oazy wakacyjne*, sygn. 901.

Po zakończeniu oaz w roku 1979 powstaje oazowy krąg rodzinny w Głogowie⁶⁰ Inicjatorem jego powstania był o. Sołek i p. Jenek.

Od momentu powstania Ruchu Światło - Życie w Diecezji Gorzowskiej przywiązywano dużą wagę do właściwego przygotowania osób odpowiedzialnych za formację oazową. Zaowocowało to powołaniem diecezjalnego Ośrodka Formacji Diakonii (OFD) w Rokitnie.⁶¹ W zamyśle organizatorów OFD miał spełniać rolę głównego ośrodka formacji oazowej w Diecezji Gorzowskiej. Wykłady w ramach OFD prowadzili m. in. ks. Teofil Herrmann, ks. Lubelski, ks. Dukała, ks. Pawlak, ks. Górak, s. Leokadia Duszyńska oraz pani Zofia Paleolog⁶²

Pierwsze spotkanie w ramach OFD odbyło się w Rokitnie w dniach 20 - 21 października 1979 roku. Uczestniczyło w nim ponad siedemdziesięciu animatorów wspólnot rodzinnych i grup młodzieżowych. Uroczystego otwarcia dokonał bp Paweł Socha, który wygłosił również pierwszy wykład: „Postawa i zadania animatora Ruchu Światło - Życie”. Dodatkowo formacja animatorów dokonywała się także w ramach Kursu Katechetycznego w Gorzowie, Zielonej Górze, Głogowie i w Żarach.

W tym okresie systematycznie organizowane są także rejonowe i diecezjalne dni wspólnoty. W listopadzie 1979 roku dzień wspólnoty odbył się w następujących ośrodkach: Gorzów, Zielona Góra, Rokitno, Głogów i Słubice⁶³ Na spotkaniach obecni byli także klerycy ze wspólnoty oazowej w Paradyżu.

Ważnym zespołem, jaki pojawił się na początku lat osiemdziesiątych w Ruchu Światło - Życie na terenie diecezji, było kolegium moderatorów. Kolegium obok moderatora diecezjalnego tworzyli moderatorzy rejonowi⁶⁴ Warto wspomnieć, że w Zielonej Górze w tym czasie były organizowane dni wspólnoty kapłanów – moderatorów. Spotkania odbywały się przy parafii p.w. św. Jadwigi, a uczestniczyło w nich każdorazowo kilkunastu kapłanów. Posiadały one głównie charakter informacyjno-modlitewny.

ZAKOŃCZENIE

Koniec roku 1979 zamyka okres powstawania i organizacji Ruchu Światło-Życie w Diecezji Gorzowskiej. Oficjalne powstanie ruchu oazowego w Kościele Gorzowskim w roku 1976 i jego dynamiczny rozwój stały się możliwe dzięki przychylności biskupów i kapłanów oraz zaangażowaniu wiernych świeckich. Dzięki takiemu podejściu powstanie

⁶⁰ W. Sadecki, *Geneza*, s. 34.

⁶¹ ADDM, *Moderator diecezjalny*, sygn. 701.

⁶² Tamże.

⁶³ AWSO, KSD 2, k. 377.

⁶⁴ ADDM, *Moderator diecezjalny*, sygn. 701.

Ruchu Światło-Życie nie było tylko inicjatywą oddolną. Zaistniał on i rozwijał się z pełną aprobatą bp. Wilhelma Pluty. Duży nacisk na życie modlitewne i formacyjne oraz troska o właściwą organizację szybko wydały owoce.

W latach 1976-1979 Ruch Światło Życie stworzył w Diecezji Gorzowskiej własną strukturę organizacyjną. W tym czasie szczególną opieką otoczył ruch oazowy bp Paweł Socha. Pierwszym moderatorem w Diecezji Gorzowskiej był ks. Roman Harmaciński. W późniejszym okresie nadal czuwał on nad sprawami organizacyjnymi oaz z ramienia Kurii Biskupiej. Od roku 1978 moderatorem diecezjalnym był ks. Jan Pawlak, a ks. Edward Welzandt wyznaczony został na moderatora Oazy Rodzin. W tym samym roku diecezja była podzielona na rejony oazowe, na czele których stali moderatorzy rejonowi. Wzrastała liczba parafii, w których podejmowano pracę formacyjną.

Systematycznie zaczęto organizować spotkania kapłanów – moderatorów. Aby zapewnić właściwą koordynację pracy oazowej organizowano także spotkania diakonii wychowawczej z terenu całej diecezji.

W stosunkowo krótkim czasie udało się przygotować ponad 200 osób do podjęcia pracy formacyjnej w latach następnych. Temu celowi służyło m. in. organizowanie od roku 1976 Oazy Rekolekcyjnej Animatorów oraz zorganizowanie Ośrodka Formacji Diakonii w Rokitnie.

W latach 1976-1979 bardzo dynamicznie rozwijały się rekolekcje oazowe organizowane przez Ruch Światło Życie Diecezji Gorzowskiej. Zanotowano prawie czterokrotny wzrost liczby uczestników oaz. Udało się także zorganizować odpowiednią bazę rekolekcyjną. Aby zapewnić właściwą realizację programu formacyjnego w pracę oazową zaangażowano wielu kapłanów, siostry zakonne, katechetów i animatorów.

Ogromną rolę w tym dziele odegrało Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu. Oazy przyczyniły się także do ożywienia życia religijnego. Świadczą o tym liczne owoce przeżytych rekolekcji, do których można zaliczyć: nawrócenia i odnowienie relacji z Bogiem, ożywienie życia modlitewnego, otwarcie na potrzeby bliźnich, zaangażowanie w życie parafii itp.⁶⁵

Założyciel Ruchu Światło Życie, dziś sługa Boży ks. Franciszek Blachnicki, charakteryzując pierwsze lata istnienia oaz w interesującej nas diecezji stwierdził, że „Ruch oazowy Światło Życie w diecezji gorzowskiej w ostatnich latach zrobił wielki krok naprzód”⁶⁶ Powyższą

⁶⁵ Por. M. Konieczny, *Oaza drogą do pogłębienia miłości Boga i bliźniego*, GWK 33 (1989), nr 6-8, s. 167-176; B. Dziadura, *Grozilaby nam pustynia, gdybyśmy nie tworzyli oaz*, Aspekty 39 (1996), nr 37 (25) P, s. 3.

⁶⁶ S. Starczyński, *Rekolekcje*, s. 293.

opinię potwierdza ogrom pracy, jaką wykonano celem powołania i właściwego zorganizowania Ruchu Światło - Życie na terenie Diecezji Gorzowskiej.